

Kriminalomsorgsdirektoratet

Deres ref:
201700298-1

Vår ref:
201700298-19

Dato:
30.05.2017

HØRINGSUTTALELSE FRA REGION SØR - NOU 2016:24 NY STRAFFEPROSESSLOV

Det vises til KDIs brev av 02.01.17.

Region sør har forelagt høringsutkastet for underliggende enheter, og har mottatt merknader fra Vestfold friomsorgskontor. Vestfold friomsorgskontor er skeptiske til gjennomføring av personundersøkelser i tilfeller hvor siktede ikke samtykker til undersøkelsen. Det vises til vedlagte høringsuttalelse fra Vestfold friomsorgskontor.

Region sør har følgende kommentarer til utkastet:

1. Gjeldende lov: § 68 siste ledd

Ny lov: Flyttes til ny bestemmelse i straffegjennomføringsloven, § 6 a andre ledd

Angår: Kriminalomsorgens ankekompetanse

Kommentar:

Straffeprosessloven § 68 siste ledd regulerer ankekompetansen til kriminalomsorgen over tingrettens avgjørelse i sak etter straffeloven § 39 annet ledd (sak om brudd på vilkår for narkotikaprogram og program mot ruspåvirket kjøring) og § 52 første ledd bokstav a (sak om brudd på vilkår for samfunnsstraff). Bestemmelsen fastslår at beslutning om anke i disse sakene treffes av myndighet som nevnt i lov om straffegjennomføring § 58 annet ledd (regionalt nivå i kriminalomsorgen).

Utvalget foreslår å flytte bestemmelsen om ankekompetanse til ny § 6 a andre ledd i straffegjennomføringsloven. Ordlyden forblir i det vesentlige uendret, med unntak av at regionalt nivå i kriminalomsorgen eksplisitt angis som kompetent myndighet. Region sør bemerker at det både i nåværende straffeprosesslov og i forslaget til ny § 6 a andre ledd av ukjente grunner er utelatt at regionalt nivå i kriminalomsorgen også bør ha ankekompetanse over tingrettens dom i

sak etter strl. § 52 c første ledd bokstav a (sak om brudd på vilkår for *ungdomsstraff*). Det antas å bero på en inkurie at ankekompetanse for kriminalomsorgen i disse sakene ikke er inntatt i nåværende lov, eller fanget opp i arbeidet med ny straffeprosesslov.

Når det gjelder dom på gjeninnsettelse etter brudd på vilkår for prøveløslatelse, jf. strgjfl. § 44, følger kriminalomsorgens ankekompetanse over tingrettens avgjørelse i disse sakene av strgjfl. § 58 annet ledd annet punktum. Etter region sørs vurdering tilsier lovtekniske grunner at denne kompetansen også inntas i ny § 6 a i straffegjennomføringsloven.

2. Gjeldende lov: § 76 siste ledd

Ny lov: Flyttes til ny bestemmelse i straffegjennomføringsloven, § 6 a første ledd

Angår: Kriminalomsorgens møterett for ting- og lagmannsretten

Kommentar:

Utvalget foreslår å flytte bestemmelsen om møterett til ny § 6 a første ledd i straffegjennomføringsloven med enkelte redaksjonelle endringer. Det foretas ingen realitetsendringer. Region sør vurderer det som hensiktsmessig at reglene om kriminalomsorgens myndighetsområde tas ut av straffeprosessloven og inn i straffegjennomføringsloven da etaten ikke er en del av påtalemyndigheten. Dette samsvarer også med løsningen for andre organer utenfor påtalemyndigheten med begrenset påtalemyndighet.

3. Gjeldende lov: § 332 siste ledd

Ny lov: § 5-6 annet ledd bokstav b

Angår: Lagmannsrettens sammensetning

Kommentar:

Lagmannsrettens sammensetning ved begrenset anke er vanligvis tre juridiske dommere, jf. dl. § 12. Det følger imidlertid av strpl. § 332 første ledd at ved ankeforhandling som blant annet omfatter avgjørelse om straff for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år (begrenset anke), settes lagmannsretten med fire meddommere i tillegg. En anke fra kriminalomsorgen over tingrettens dom i sak etter straffeloven § 39 annet ledd (sak om brudd på vilkår for narkotikaprogram og program mot ruspåvirket kjøring), § 52 første ledd bokstav a (sak om brudd på vilkår for samfunnsstraff), § 52 c første ledd bokstav a (sak om brudd på vilkår for ungdomsstraff), samt strgjfl. § 44 (sak om gjeninnsettelse etter brudd på vilkår for prøveløslatelse) vil være en anke over «avgjørelsen om straff».

Av de ovennevnte sakstyper som faller inn under kriminalomsorgens ankekompetanse, er det bare samfunns- og ungdomsstraffdommer som i praksis kan gjelde lovbrudd med en strafferamme på over 6 år, samt dom på gjeninnsettelse av mer enn 6 års reststraff. Når det gjelder dommer på samfunnsstraff, vil det store flertallet av disse vanligvis gjelde kriminalitet med lavere enn 6 års strafferamme, slik at strpl. § 332 ikke får anvendelse av den grunn. Ved lov av 20. mai 2005 nr. 28 om ny straffelov ble bestemmelsen om brudd på samfunnsstraff i 1902-loven (§ 28b) endret slik at domstolens avgjørelse om fullbyrding av subsidiær fengselsstraff skal skje ved dom, og ikke kjennelse. I Ot.prp. nr. 18 (2006-2007) punkt 5.6 drøftes det hvilke konsekvenser dette vil få for lagmannsrettens sammensetning i bruddsaker hvor det ligger til

grunn en samfunnsstraffdom for forhold med høyere enn 6 års strafferamme, ettersom strpl. § 332 gjelder ved anke over dom. Fra proposisjonen s. 27 og 28 hitsettes:

«Det er likevel ikke upraktisk at det er gitt samfunnsstraff [sic] for lovbrudd med en høyere strafferamme [enn 6 år]. En av begrunnelsene for å forlate strafferammebegrensningen på 6 år i straffeloven § 28 a, og å gå tilbake til ett års alternativ fengselsstraff som grense, var nettopp muligheten for å benytte samfunnsstraff for overtredelse av straffeloven § 162 annet ledd (som har en strafferamme på 10 år) i tilfeller hvor det var gode utsikter til rehabilitering. Dette aktualiserer spørsmålet om en anke over tingrettens avgjørelse etter straffeloven § 28 b første ledd bokstav a i slike saker i lagmannsretten må behandles med stor meddomsrett.

Det er åpenbart at bestemmelsene i straffeprosessloven §§ 332 og 333 ikke har sikte på slike domsavgjørelser under fullbyrdelsen. På den annen side er det vanskelig helt å avvise at slike anker rent språklig gjelder "avgjørelse om straff (...) for forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år".

Etter dette ble det inntatt i strpl. § 332 siste ledd at bestemmelsen ikke gjelder for anke over saker som nevnt i nåværende strl. § 52 første ledd bokstav a. Henvisningen til strl. § 39 andre ledd kom inn senere med samme begrunnelse.

Utvalget foreslår å gå bort ifra 6-årsgrensen i forslaget til ny § 5-6 annet ledd bokstav b. Det foreslås således at lagmannsretten settes med tre fagdommere og fire meddommere ved ankeforhandling i alle saker som gjelder reaksjonsfastsettelsen (avgjørelse om straff). Bakgrunnen for dette er at utvalget mener at prinsippet om lekfolks deltakelse veier tungt ved behandlingen av anker over straffutmålingen, og at ressursbesparelsen som ligger i å unnlate bruk av lekdommere i visse saker anses av utvalget å ikke veie opp for verdien av dette innslaget i rettspleien. Utvalget finner det videre vanskelig å begrunne hvorfor prinsippet skal gis gjennomslag for enkelte straffutmålingsanker, slik regelen er i dag.

Utvalget uttaler intet om unntaket i någjeldende § 332 siste ledd. Konsekvensen av dette er at anker over dom i samtlige saker hvor kriminalomsorgen har påtalekompetanse skal behandles med meddommere. Etter region sørs vurdering må det spørres om dette er en tilsiktet konsekvens fra utvalgets side. Region sør viser til, og tiltrer, den begrunnelse som fremgår av Ot.prp. nr. 18 (2006-2007) for hvorfor man valgte å eksplisitt unnta anke over saker som nevnt i straffeloven § 52 første ledd bokstav a fra meddomsbehandling. Samme begrunnelse tilsier at det i den nye straffeprosessloven bør inntas unntak for meddomsrett i alle saker som faller inn under kriminalomsorgens ansvarsområde. Det er fortsatt tale om domsavgjørelser under fullbyrdelsen for alle disse sakene, hvor hensynet bak bruk av meddommere ikke gjør seg gjeldende i samme grad som ved ordinær straffutmåling. Også prosessøkonomiske hensyn tilsier da at unntak inntas.

Andre kommentarer

Utvalget behandler i punkt 14.5.2.3 spørsmålet om tilgang til personundersøkelser som utarbeides av kriminalomsorgen etter strpl. § 163, jf. utkastet til § 16-1. Opplysninger som fremgår av en personundersøkelse er svært ofte nyttige å ha tilgang til for kriminalomsorgen når straffens nærmere innhold skal fastsettes. I dag er rettstilstanden slik at dersom kriminalomsorgen ønsker å benytte undersøkelsen, som de selv har utarbeidet, til egne formål, må det skje en utlevering fra påtalemyndigheten til kriminalomsorgen etter reglene om utlån av saksdokumenter i avsluttet straffesak. Alternativt kan kriminalomsorgen selv utføre en tilsvarende undersøkelse i medhold av straffegjennomføringsloven.

Utvalget mener imidlertid at kriminalomsorgen bør ha direkte og ubetinget tilgang til denne informasjonen da det er unødig tungvint at det samme organet som har innhentet og oppbevarer opplysningene skal måtte henvende seg til påtalemyndigheten for å få tilgang til dem for bruk i anledning straffegjennomføringen, eller skal måtte utføre arbeidet på nytt. Utvalget foreslår videre at slik hjemmel bør gis i straffegjennomføringsloven, men uten å følge dette opp med konkret hjemmelsforslag. Region sør støtter behovet for slik hjemmel med samme begrunnelse som utvalget, og at dette inntas i straffegjennomføringsloven. Utvalget har allerede foreslått konkrete endringer i straffegjennomføringsloven i kapittel 46, jf. forslaget til ny § 6 a, og det bør derfor ikke være noe i veien for også å innta hjemmel om direkte og ubetinget tilgang til personundersøkelser.

Erling Fæste
assisterende regiondirektør

Jon Haske
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.